

Ма'рифат

МА'РИФАТ * ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ * مەرىفەت

1931 йилдан чиқа бошлаган 1996 йил 10 январь, чоршанба Баҳоси сотувда эркин нархда. 2 (6699)

СОҲИБҚИРОН ТҲЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Республика Вазирлар Маҳкамасида 4 январь куни Президент Ислоҳ Каримов раислигида кенгаш ўтказилди. Унга вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раиси, вазирилар, давлат қўмиталари, уюшмалар, концерндар ва идоралар раҳбарлари тақлиф этилди.

Кенгашда соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейига тайёргарлик куриши ва уни ўтказиш тадбирлари дастурига кирган иш-ишоратларнинг курилиши ҳамда таъмирлангани қандай бораётгани тўғрисидаги масала куриб чиқилди.

— Мамлакатимизда 1996 йили Амир Темур йили, деб эълон қилишди, — деди Ислоҳ Каримов. — Нуфузли халқаро ташкилот — ЮНЕСКОнинг қарорига биноан буюк бобокалонимиз юбилейи нафақат Ўзбекистон, Марказий Осиё, балки бутун дунёда кенг нишонланади. Бу барчаимизнинг қалбимизда чексиз фахр ва ифтихор ўйотғиш билан бирга зиммамизга улкан масъулият ҳам юкляйди.

Ана шулардан келиб чиққан ҳолда Вазирлар Маҳкамасининг Амир Темур юбилейини ўтказиш ҳақида 1994 йилда қабул қилган қарорига муайян қўшимчалар киритиш, юбилейни ўтказиш дастурини янги-янги тадбирлар билан тўлдирини зарур, деб уйлэй-

ман. Амир Темур номи билан боғлиқ қадамжоларни ободонлаштириш, иш-ишоратларни таъмирлаш ишларини юксак даражада ўтказиш бугунги кунда барча мутасадди раҳбарлар, қолаверса, шу юрт ҳар бир фарзандининг муқаддас иши бўлмоғи керак. Айниқса, Самарқанддаги Амир Темур мақбарасини дунёдаги машҳур табаррук жойлардан бирига айлантириш, бунинг учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қилишимиз, қанча олтин еки маблаг керак бўлса сарф этишимиз лозим. Зеро, буюк бобокалонимиз ҳар қанча эъзоз ва эҳтиромга муносибдир. Бу ишларни амалга оширишда барча вилоятларнинг имкониятларини тула ишга солиш лозим, токи Амир Темур юбилейи умумхалқ байрамга айлانسин. Юртимиз довругини янада узоқ-узоқларга элтсин.

Ҳокимлик, вазирлик, уюшма ва идораларнинг раҳбарлари Амир Темур юбилейига тайёргарлик ишларини жадаллаштириш юзасидан аниқ топшириқ ва курсатмалар берилди.

Кенгашда Республика Бош вазири У. Султонов, Бош вазининг биринчи уринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, Бош вазири уринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

«Ма'рифат» хабарлари

ПЕДАГОГИК ҲҚИШЛАР

Қапқадаре вилояти болалар ва усмирлар ижодкорлик марказида «Ҳозирги даврда таълим мазмунини тақомиллаштириш муаммолари ва унинг «ечимлари» мавзусида педагогик ўқиш бўлиб ўтди. Анжуман қарнай-сурнай садолари билан бошланди. Вилоятта ҳушовоз хонанда сифатида танилган Баҳодиржон Пулатов, Шермаат Авазов, Ашшер Отақуловлар тўлганларнинг руҳини кўтарилди.

Вилоят халқ таълими ҳолимлари малака ошириш институтини ректори С. Саъдуллаев анжуман қатнашчиларини табриклади. Шундан сўнг анжуманда бир талай маърузалар тингланди, муҳокама қилинди.

Фарғона шаҳрида беш кун мавзусида олиб борилган III тур вилоят педагогик ўқишлари «Шу азиз Ватан — барчамизники» шiori остида ўтказилди. Унда 500 нафардан зиёд ижодкор муаллим иштирок этиди. Файлар буйича 30 та шуъбада 800 та маъруза ўқилди. Баҳс-лашуларда юқори ўринларни эгаллаган 90 нафар муаллимга пул мукофоти ва фахрий ёриқлар берилди.

Ҳолилар энди республика педагогика ўқишларида қатнашади.

ТАРИХИЙ-МАЪРИФИЙ БУРЧАК

Самарқанд вилояти Пахтачи туманидаги 13-урта мактабда ташкил қилинган бурчакда «Ҳам олдохта, ҳам башари азиз ва суюқ-Ўзбекистон тарихи бой, эртаси буюқ» деган жумаларни ўқиш мумкин. Тарихий-маърифий бурчакда «Фурқат фикрлар» кузга ташланади. «Жаҳонда танилган аждоқларимиз» куртамаи эса утмишимиздан ҳикоя қилади. «Ўзбекистон — Ватаним меним», «Улда, яшна, ҳур Ўзбекистон», «Пахтачи тумани 60 ёшда» куртамаиари ҳам томошабона қўлаб мазлумотлар беради.

Куртамаи шу мактабнинг кекса ўқитувчиси Қадирман Норбоев меҳнатининг масуллуши. У ўнлаб китобларни, турли манбааларни синх-чиқлаб ўрганиб, шу савоб ишни ниҳоятга етказди.

ҲУҚУҚИЙ БИЛИМЛАР ЛЕКТОРИЙСИ

Тошкент давлат университети қошидаги С. Х. Сирожиддинов номидаги иш-ишоратда «Ҳуқуқий билим асослари» лекторийси ташкил қилинди.

Лекторийнинг наватдаги машгулотлида Ўзбекистон Прокуратура ҳолимларидан Василхон Тошхўжаева, Мухаммадвали Тоштемиров Тошкент шаҳар прокуратураси воғда етганлар ҳақидаги қонунларнинг бажарилиши устидан назорат бўлимининг бошлиғи Мухтарам Ражабова, Қилинзор туман прокуратурининг воғда етганлар ишлари буйича қатта ерламчиси Рохатон Бокиева, шу туман ички ишлар бўлими ҳолими Бактиер Холтоевлар маърузалар қилишди.

Саво-жаобларнинг негизи ҳуқуқий билим асослари бўлгани учун таълибалар орасида баҳс-мунозара қизғин давом этиди.

ОЙБЕК РУҲИ ЁД ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги Адабиёт институтида Ўзбекистон халқ эъзвчиси Ойбек таваллудининг 90 йиллиги муносабати билан илмий анжуман ўтказилди. Анжуман УЗФА Адабиёт институти, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ва Республика «Манавият ва маърифат» маркази томонидан ташкил этилди. Фан арбоблари, ёзувчилар, ёш олимлар, адабиёт оила аъзолари Ойбек руҳини ҳурмат билан ед этишди.

Илмий анжуманини Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президенти, академик Тўхтамурод Жўраев қаринг сузи билан очди. Сўнг «Ойбекнинг ижтимоий ва илмий фаолияти», «XX аср адабиёти тарраққитида Ойбек ижодининг аҳамияти», «Ойбек романилари ва бугунги адабий қарашлар», «Ойбек романиларининг илмий ўнати холиши», «Ойбек шеърининг илмий баҳс жойи» каби мавзуларда баҳс юритилди, фикр алмашилди.

Ўз ва жамоати муҳбирларимиз хабарлари асосида тайёрланди.

ФУТБОЛИМИЗ ЮРТИМИЗ НУФУЗИГА МОС БЎЛСИН

4 январь куни Республика Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистонда футболни янада ривожлантириш масалаларига бағишланган мажлис бўлди. Уни Президент Ислоҳ Каримов бошқарди. Мажлисда вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раиси, вазирилар, давлат қўмиталари, концерндар, идоралар ва уюшмалар раҳбарлари иштирок этиди.

— Бугун биз мамлакатимизда спортнинг, хусусан футболнинг аҳоли қандай, у бугунги кун талабларига жавоб берадими, уни янада ривожлантириш учун қандай чора-тадбирлар куришимиз кераклиги ҳақидаги масалаларни муҳокама этиш учун бу ерда йилгиликда, деди Ислоҳ Каримов. — Илгари футбол борасида Ўзбекистоннинг обриси бор эди. «Пахтакор» команدامиз уша вақтларда Ўзбекистоннинг вакили сифатида ўз номи ва нуфузига эга эди. Ҳозир бу оммавий уйиннинг аҳоли қандай, у бизни қониқтирадими? Мухаммад, футболимизнинг обриси мустақил Ўзбекистоннинг жаҳонда қундан-қунга ортиб бораётган нуфузи ва шаънига мосми? Биз бу ерда масалага кенгроқ қараб ана шу кескин саволларга жавоб излашимиз керак.

Тўғри, миллий тарма жамоамизнинг ун иккинчи Осиё уйинларидаги галабаси ҳаммамизни қувонтирди, Ўзбекистоннинг куч-қудратини намойиш қилди, юртимиз шўҳрати-

га шўҳрат қилди. Лекин бу мамлакатимиздаги футболнинг аҳоли қунгидлагидек, дегани эмас. Шуни тан олиш керакки, жаҳон футбол тарраққитининг назарида туганган биз ҳали бирмунча орқада қолмоқдамиз. Ҳолбуки, футболни ривожлантириш учун барча оимлар мавжуд. Бизнинг болаларимизда футболга булган қизиқиш Бразилия еки Аргентинадагидан камми? Ўқимиз шароитимиз эса деярли йил давомида футбол билан шуғулланиш имконини беради. Қолаверса, оимларнинг футболга булган муносабати ҳам яхши.

Шундай экан, нега бу оммавий уйин бизда сует ривожланмоқда, — деди Президент. Демак, бу ишларнинг ташкилий асоси етарли даражада эмас. Стадионларнинг ҳолати емон аҳолида. Қўлаб раҳбарларда спорт, хусусан футболга иккинчи даражада иш деб қараш қайфияти мавжуд. Бунга барҳам бериш керак. Футбол соғлом авлодини тарбиялашга, халқнинг руҳини кутаришга, ешларни тарбиялашга хизмат қилиши лозим.

Маълумки, 1993 йилнинг март ойида Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистонда футболни ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Мазкур қарор мамлакатимизда бу борадаги ишларни бирмунча жонлантиришга хизмат қилган бўлса-да, айрим мутасаддиларнинг кепарволиги сабабли унинг кўп молдлари бажарилмай қолиб кетди. Чунки, қарорнинг ижросини назорат қилиш юклатилган раҳбарларда қатъий етишмади. Бугун ана шу қарорнинг бажарилишини сураш фурсати етди. Шу билан бирга биз бу борадаги янги

қарор лойиҳасини ҳам муҳокама этиш ва уни қабул қилиш мақсадга мувофиқ, деб билдимиз. Ҳар бир ишнинг устувор йўналишларини белгилашдан туриб, уни амалга ошириб бўлмайдими. Шу маънода Ўзбекистон футболни ривожлантиришнинг асосий тамойиллари нималардан иборат бўлмоғи керак? Биринчидан, биз футболни янада тарраққий еттиришда синондан утган жаҳон тажрибасига сунишишимиз керак. Хусусан, бу ишни мустақкам қонуний асосга таянган ҳолда ташкил этишимиз лозим.

Ўзбекистон бугунги кунда дунё ҳамжаимиятида ўз макени ва нуфузига эга. Унинг сиёсий, иқтисодий обриси тобора ортиб бормоқда. Агар биз футболни, қолаверса, бутун спортни талаб даражасида ривожлантирсак, бу юртимизнинг эътиборини янада оширади. Дунё аҳли олимда миллиатимизнинг куч-қудратини намойиш этади, — деди Ислоҳ Каримов пираварлида.

Мажлисда республикада кузги-кишк қиш дава ишларининг якуни ва сугориладиган ерларнинг шурини ювиш, ариқ-зовурларни, коллекторларни тозалаш билан боғлиқ масалалар ҳам муҳокама этилди.

Курилган масалалар юзасидан вилоятлар ҳокимлари, вазирлик, давлат қўмиталари, уюшмалар раҳбарларининг ахборотлари тингланди.

Мажлисда республика Бош вазири У. Султонов, Бош вазининг биринчи уринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазири уринбосарлари қатнашди.

(ЎзА).

ИЛМ ТАРАҚҚИЁТ НЕГИЗИ

Нукус шаҳридаги «Прогресс» тил ўрганиш марказининг инглиз тили фани ўқитувчиси Юлия Мирошнченко эндигина икки мучал йилини қаршилаган бўлишига қарамай, Қарақалпоғистон Республикаси «Йил ўқитувчиси — 95» кўрик-танлови голиби бўлди. Ҳузи бу ҳақда шундай деди:

— Мен янги типдаги таълим масканида ишлайман. Шу боис ҳар кунни ўзига хос услубда дарс ўтаман. Видео, мусикали дарслар, айниқса, яхши самара берапти. Ҳуқуқчиларим Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикалари маҳжияларини она ва инглиз тилларида тез-тез ижро этиб туришадди. Уларнинг мустақил юртини жон — дилидан севиши, таълим олишга иштиёки мени янги-янги мавзулар устида ишлашга қорлайди. Ҳозир немис, ўзбек тилларини мукаммал билушга иштило-тирман. Ҳуллас, марказимиздаги ўғил-қизларни илмли, комил инсонлар қилиб-тарбиялашга аҳд қилганман...

Мухбаримиз.

Суратда: Юлия Мирошнченко наватдаги машгулотини техника воситалари ёрдамида ўтказмоқда.

А. МАМАДАМИНОВ олган сурат.

«ЎЗБЕКИСТОМ — ВАТАНЧИМ МАЧЧИМ»

Ватанин семоқ иймондандир. Ўзбекистон мустақилликка эришган, бу муқаддас иборат мамлакатимиз халқи ҳаётида қинакам маъно касб этмоқда. Миллий гурур ва ифтихор аждоқларимиз ишаб утган шу азиз тулроққа меҳр ва салокат, эл-юрт тарихига ва маданий бой меросига ҳурмат ва эҳтиром, унутилмаган миллий-маданий алъаналар, қадриятлар, маросимларни тиклаш ва ривожлантириш, камол топаётган авлодини ватанпарварлик руҳида тарбиялаш бугунги ҳаётимизнинг муҳим тамойилларига айланди. Зотан, ватанга чекиз муҳаббат, уни ҳимоя этиш муқаддас бурч дея аниқламоқ, зарур бўлса бу йўлда жонин ҳам фидо этиш халқимизнинг қониди, насил-насабиди бор фазилат. Минг йиллар давомида шаклланган, миллиатимиз кўрки булган бу эзу фазилатлар бугун — истиқлол даврида Ватанимизни ҳам сиёсий, ҳам маънавий, ҳам иқтисодий мустақиллигини таъминлашда ўз салоҳиятини кўрсатиши зарур, юртининг ҳақиқий ёталари — салокатли, саботли фарзандларини камол топтиришда муҳим оим бўлмоғи керак.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 5 декабрдаги «Ўзбекистон — Ватаним меним» мавзусида қўшиқлар кўрик-танловини ўтказиш тўғрисидаги қарори ҳам ана шу мақсадга йўналган муҳим аҳамиятга молик тадбирдир. Бу қарорни, шўбасиз, мамлакатимиз барча ижодий, маданий ва маърифий тапшиқлотлари қатори халқ таълими тизими ҳолимлари ҳам хайрихолик ва манфаатдорлик билан қутиб олдилар. Ана шу қарорнинг бажарилиши ва жойларда ташкил этилиши юзасидан муҳбиримиз Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг биринчи уринбосари, халқ таълими тизимида «Ўзбекистон — Ватаним меним» кўрик-танловини ўтказиш буйича ташкилий қўмита Раиси Йўлдош САИДЖОНОВга бир неча савол билан мувожаат қилишди.

ҚЎШИҚЛАРДА ШАРАФЛАЙМИЗ МУСТАҚИЛ ЮРТНИ!

— Маълумки, ўтган йилнинг декабрь ойида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон — Ватаним меним» мавзусида қўшиқлар кўрик-танловини ўтказиш тўғрисида 451-қарори эълон қилинди. Бу мустақил Ўзбекистон қўшиқларда шарафлашга қаратилган дастлабки кўрик-танловдир. Халқ таълими вазирилик буюқ муҳим тадбирнинг моҳиятига қандай эътиборни қаратди?

— Аввало шуни таъкидлаш керакки, республика ҳукуматининг қарори билан Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб «Ўзбекистон — Ватаним меним» мавзусида қўшиқлар кўрик-танловини ўтказиш мамлакатимиз маданий ҳаётида қатта воқеалардан бўлади. Озод Ватани ва унинг халқини улуглаш шу муқаддас юртининг ҳар бир фуқароси қалбидир. Чунки бу тароналарда минг йиллардан бери Туркистон деб аталмиш умумий уйимизга меҳр-муҳаббат, Ал-Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Ясауви, Амир Темур, Улугбек, Навоий каби буюқ зотларни камол топтирган элта эҳтиром, дунени лол қолдирган маданий-маърифий мерос қаратган аждоқларга салокат, мустақилликнинг қисқа даврида тарих билмас тарраққий йўлга интилмаган ва мамлакатнинг буюқ келажига босқичма-босқич замин ярататган фидоийлар тараннум этилади. Айни пайтда бу кўрик халқимиз баъий ижодкорларининг, камол топаётган еш авлодининг ҳам қатта байрами бўлади.

Бу мамлакат миқсидега ўтказилган қўшиқлар байрамни ташкил этиш учун Ўзбекистон Республикаси Бош вазинининг

биринчи уринбосари Исмоил Жўрабеков раислигидаги ташкилий қўмитанинг тузилганлиги, шу соҳанинг таниқли кишиларидан иборат кўрик-танлов ҳайъати ва ишлаб чиқилган махсус Низоом тасдиқланганлиги ўтказилган тадбирнинг гоят муҳимлигини даволатдир. Уни юксак савияда ўтказишда Ўзбекистон Республикасининг бир қатор вазириликлари, маданий-маърифий-ижодий тапшиқлотлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ўз тапшиқлотчилари билан иштирок этадилар. Шунингдек, кўрик-танловга тақдим этилган қўшиқларни сифатига қўра тарғиб этишда, оммалаштиришда барча оммавий ахборот воситалари ҳам қатнашадилар.

«Ўзбекистон — Ватаним меним» кўрик-танловининг еш авлодини ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ҳам аҳамияти қатталар. Ҳудди шуни ҳисобга олиб Республика Вазирлар Маҳкамасининг 451-қарорини бажариш юзасидан Халқ таълими вазирилик миз ҳам махсус буйруқ қабул қилди. Мазкур ҳужжатга қўра, халқ таълими тизими буйича Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб ўқувчи-таълибалар ўртасида «Ўзбекистон — Ватаним меним» мавзусида қўшиқлар кўрик-танлови ҳам ўтказилди. Еш авлодининг бу нафосат байрамидега умумтаълим мактаблари, ҲТБЮ, мактабгача ва мактабдан ташқари муассасалар, олий ва урта махсус педагогика ўқув юртрали ўқувчи-таълибалари ўз баъий ижод-

(Давоми 2-бетда).

Дил изҳори

ЖУДАЯМ-ЖУДАЯМ ҚУВОНИБ КЕТДИК

қилиб ўтказатган эдик. Бир пайт байрамимизга еши қатта меҳмонлар келиб қушилишди. Улардан бири — вазириликнинг махсус вакили Ўзбекистон Президенти И. Каримовнинг биэ — болаларга аталган табриги ва совғасини топширганда ҳаммамиз жудаям-жудаям қувониб кетдик. Байрамимиз янаям чиройлироқ ўтди.

Бизга ўқитувчимиз доим Президентимизнинг сўзларини

такрорлайдилар. Биз уни ёддан биламиз: «ешлари билимдон мамлакатнинг келажига буюқдир». Бундай меҳрибонликдан шод бўлиб, билимли, одобли бўлишга, ватанимизнинг ривожланишига бор кучимизни сарфлашга сўз берамиз.

Мақтаб ўқувчилари номидан ШАҲЗОИ ҲАМДАМОВА.

ЗАФАРОБОДА МАЪНАВИЯТ ВА ТАВОБАТ ЙИЛИ

1996 йилда Зафаробод туманида маънавият ва тавобат соҳалари учун 250 миллион сўм ажратилиш кузга тутилмоқда. Ҳозирнинг узидак Зафарободда янги стадион, кутубхона, 2 та мактаб қурилиши бошлаб юборилди.

Туман ҳокими С. Абдусатторовнинг саъй-ҳаракатлари билан бошланган эзгуликлар туман халқига маъқул тушмоқда.

Амир Темури таваллудини 660 йиллигига

СОҲИБҚИРОН МЕРОСИ — ТАРБИЯ ВОСИТАСИ

Улуғ инсонларнинг фазилятлари ҳам улуг бўлади. Амир Темури бобомиз бу борда тенгсиздир. Мана, улардан айримлари. Соҳибқирон илм-фан аҳллари — уламолар, шоиру фозиллар, косибу ҳунармандларни, ҳатто улар душмани, гайри дин бўлса ҳам ўз ҳимоясига олиб, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаган. Айниқса, ўз устозларини эъзозлаб ва қадрлаб, қўлай шароит яратиб берганлиги таҳсинга лойиқ.

Амир Темури жуда очик юз, ширинсуз, сўхбатдоши қалбига йул топа билган. Амир Темури дин амалларини қандай вазиятда бўлмасин, муқаммал ало этган. Намоз ўқиган. Шароб ичмаган ва ичишга руҳсат ҳам бермаган. Одижаноб фазилятларидан яна бири тартиб-интизомни маҳкам тутган. Улкан маънавият қароқчи, ўғри, босқинчи бўлмаган. Агар бирон наварки аёл зотига таъвозуз қилса ёки бирон нарасини тортиб олса, қаттиқ жазолаган. Амир Темури муштаҳкам хотира соҳиб. Ҳар қуни юзлаб одам билан муоамала қилиб топшириқ берар экан, унинг бажарилишини назорат қилишга янгишмаган. Ибратли фазилятларидан яна бири меҳмонларни, амир-амалдорларни, оддий халқни қабул қилганлиги.

бир мақолага жо қилиб бўлмади. Ҳа, ҳаёти, шахси, давлатни бошқариши, муоамала муносабати, ҳуқуқи бутун бир тарбия мактабидир. Уни маълум бир режа асосида синфдан танқари машгулотларда «Темури — озолик ва мустақиллик учун курашчи», «Темури — марказлашган давлат асосчиси», «Темури — илм-фан ҳомийси», «Темури — инсонли фазилятлар эгаси», «Темури барпо қилган боғлар», «Темури — алолати ҳўқмор», «Темури барпо этган ёлорликлар», «Темурининг Европа халқи олдидаги хизмати», «Темури — босқинчи ми?», «Темури — саркарда», «Темури васиятлари» каби мавзуларда тарбиявий соатлар, мушоира, конференция, баҳс кечалари ўтказилиши аҳамияти каттадир. Тарбия машгулотларини қил

марқанда бир гуруҳ ўқувчилар бориб, жаҳонгир бобомизнинг қадимжоларини зиярат қилишиб, катта таассуротлар олиб қайтди. Шунингдек, илмий-назарий конференция ҳамда тарбиявий соатларда сўхбатлар ўтказилди. Янги ўқув йилида ҳам режа асосида ишимизни давом эттирялтириш. Бу мавсумий бўлмай, балки йил давомида амалга ошириб борилади. Яна Самарқанда ўқувчилар бориб, бобомиз қадими теккан ёлорликларни зиярат қилишди. Ҳар бир синфда соҳибқиронга бағишлаб бурчак ташкил қилинди. Ундан альбомлар, стендлар, китоблар урин олади. Ҳар қил қизқариб кечалар ўтказиш режалаштирилган. Бу тадбирлар Амир Темури ҳақидаги билимизни, тасавуриямизни бойитиш билан бирга, шўбаҳисз, тарбия воситаси ҳамдир.

Шамидулло ОТАҚУЛОВ, Пайриқ туманидаги 1-ўрта мактабнинг тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари, халқ таълими аълочиси.

Кўрик-танлов МАҲАЛЛА — ЭЗГУЛИК БЕШИГИ

Маҳалла, оила ва мактаб ҳамкорлигини юқори поғонага кўтариш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги «Халқ сузи» газетаси муҳарририяти билан биргаликда «Маҳалла ва мактаб» ҳамкорлиги мавзусида кўрик-танлов ўтказди. Унга Қорақолпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан жами 9 та маҳалла ва мактаблар фаолиятини батафсил ёритувчи фотосуратлар битилган альбомлар, плакатлар, видеокассетлар ва бошқа зарур ҳужжатлар тақдим этилди. Ҳақамалар ҳайъати аълочилари эса кўрик-танлов қатнашчилари юборган ишларни кўриб чиқиб, умумкоманда ҳисобида баҳоладилар. Беллашувда биринчи ўринни Наманган шаҳридаги «Зарафшон» маҳалласи ва 41-ўрта мактаб жамоаси, иккинчи ўринни Тошкент шаҳридаги «Хувайдо» маҳалласи ва 169-ўрта мактаб жамоаси, учинчи ўринни эса Термиз шаҳридаги «Мангузор» маҳалласи ҳамда 11, 14-ўрта мактаб жамоалари олишти муваффақ бўлишди.

СОБФА

Янги йил арафасида Жума шаҳрида замонавий мейорчилик намунаси бўлган 250 уринли болалар ва усмирлар иходиети маркази биноси ишта тушди. Бир неча йиллардан бунен туталинмаётган бу қурилиш суратининг жалдлаштириш бежиз эмас. Чунки, утган йилги таъинланган туман ҳокими, Олий Мажлис депутаты Шавкат Исановнинг асли қасби қурувчи. Қолаверса, унинг болалар таълим-тарбиясининг биринчи даражали масала деб билишини ҳам олқиллаш жоиз.

Ҳозир ўқувчилар улшбу марказда ишлаб турган турли хил тугарақларда қасб-хунар алифбосини ўрганишмоқда. Тошкент шаҳрининг Спиргалли туманидаги 284-мактабда илшопланган арча байрам узоқ вақт ўқувчилар хотирасида сақланилган бўлди. Тантанали Қорбобо, Қорқиз масхарибон ва эртак қаҳрамонлари ҳозир бўлишди. Қорбобо болажонларга совғалар улшди. Шундан сунг ҳамма болалар Қорқиз, Қорбобо билан кул улшашди, арча атрофида айланлишди.

Байрамга мактаб директори Нина Нересовна Мкрдумян йилда аъл ўқилди янги муваффақиятлар тилади. чилор гуруҳи таълим-тарбия ишларида жон кўйдириб, меҳнат қилиб келмоқдалор. Математика фани ўқитувчиси Абдуназор Аҳоров, ўзбек тили мураббийси Баҳодир Худойбергенов, мисқашунос Эминжон Авазов, тарихчи Шероҳон Ҳошимов ўқувчиларини энг севимли мураббийларидандир.

Утган уқув йилини мактабдаги ўқувчиларинг 60-77 фоизи «4» ва «5» баҳоларида йуқулишди. Бу курастакнинг мустақамлаш ва янада яхшироқ натижаларини қўлга киритиш учун маъмур ўқув йилида ҳам бун билан ва маҳоратини ишта соламан.

Мурод МУҚИМОВ, Касби туманидаги 1-ўрта мактаб директори.

Бошқарув ташкилотчилири

Сунги йилларда ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизда руй бераётган ўзгаришлар таълим тизимидаги илшодлар жарасини ҳам жадаллаштириб юборди. Бу ўзгаришлар барча таълим мутаҳассислари, педагоглар ва тарбиячилар, жумладан, таълим назоратчилари олдида ҳам янги-янги вазифалар қўяди.

Авалло шунги айтиш керакки, халқ таълими бўлимининг назоратчиси юксак педагогик маданиятга эга бўлиши, ҳозирги замон тарбияшунослик назарисини, мактабшунослик асослари, болалар ва катталар психологисини яхши билиши зарур. У заунинг ва ўзгаларнинг вақтинги қадрлай олиши, мактаб раҳбарлари, ўқитувчи ва тарбиячи холиларнинг яхши ташаббусини қўллаб-қувватлаши лозим. Таълим назоратчиси зарурат туғилган чоғда мактаб таълимнинг асоси бўлган дарсни юксак илмий, методик савияда утказса оладиған, мактабнинг педагогик жамоаси олдида у ёки бу масала бўйича маъруза ва муҳим ахборот билан чиқа оладиған мутаҳассисдир. Энг яхши назоратчилар ҳозирги замон фани ва техникаси, иқтисодисети, маданияти ютуқлари билан батафсил танишиб бориладилар, аини пайтда илгор ўқитувчи, тарбиячи ва мактаб раҳбарларидан қуп тажрибаларни ўрганадилар.

Ҳозирги кунда мактаб ишига раҳбарлик қилиш анча қийин. Ҳал қилиниши керак бўлган масалалар характери мураккаблашиб кетди. Иш ҳажми қупайди. Барча халқ таълими бўлимларига, биринчи навбатда назоратчиларга нисбатан талабчанлик ҳам ошди. Шундан келиб чиққан ҳолда туман ва шаҳар халқ таълими бўлимларининг назоратчилари зиммасига қупгина янги масъулиятли вазифалар юкланган.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бизнинг жойлардаги кузатишларимиз, назоратчи ва услубчилар билан қилган сўхбатларимиз шунги тасдиқламоқдаки, айрим туман ва шаҳар халқ таълими бўлимларида қоғозбозлик, турли кенгаш ва мажлислар назоратчиларнинг вақтинги олаётганлигини ҳам қуриш мумкин. Бизнингча, назоратчилар қуп вақтинги маориф муассасалари ишини ўрганишга, уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бобида ўқитувчи, тарбиячи ва раҳбарларга амалий ердам курасташга сарфлашлари керак.

Назоратчилар мактаб, мактабгача ва мактабдан ташқари болалар муассасаларида бўлганларида, туман халқ таълими бўлими раҳбарияти томонидан тақсимлаб берилган иш режасини педагогик жиҳатдан атрофлича таҳлил қилишлари ҳамда ишни яхшилашга қарата турли тадбирий-чораларни амалга ошириб боришлари муҳим педагогик аҳамият қасб этилади.

Назоратчилар тугайлидан ахборот турлари езма, оғзаки, статистик шаклда бўлиши мумкин. Бу ахборотлар назоратчи томонидан турли текширув жарасида маориф муассасаларининг аниқ белгиланган муддатларда турли масалалар бўйича ҳисоботларни олиш йули билан тугланади.

Назоратчининг иш режасини бир тақвим йилига тузиш мақсадга мувофиқдир. Мактаблар ишини текшириш назоратчи иш мазмуининг муҳим шакли ҳисобланади. Бунда у узига бириктирилган мактабларда танланма, мавзуий ва фронтал (кенг қамровли) текширишлар утказсади. Бошқа назоратчилар томонидан утказиладиган текширувларда узининг иштирокини қула туглади. Мактаб фаолиятида Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тугрисида»ги Қонуни асосида таълим-тарбия жарасни туглақонли боришини таъминловчи шароитларнинг мавжудлиги устидан назорат олиб бориш халқ таълими бўлими назоратчисининг диққат-марказида турмоғи керак. Худди шунингдек, унинг муҳим вазифаларидан яна бири мактабларни малакали педагогик хо-

ТАЪЛИМ НАЗОРАТЧИСИ

Қўиллов САВОБ

Ўз юрти билан биргаликда тотиб кўрган Абдулла Музаффаровдек виддон аҳлики тинч кўрилади? Минг шукри, у ана ўшанокатоифа бўлиб тугилмоғи экан. Ахир, қамолоту танозулнинг пойдевори ота-онанинг тарбияси-да! Абдулла қамолот отаси эса кенжа ўғлини ҳақиқий ватанпарвар даражасида тарбиялай олд.

1941 йилдан вилоят ешлар иттифоқи қўмитасида ўз фаолиятини бошлаган Абдулла Музаффаров уыр бўйи эл дарди билан ишоди. Оғир йилларда доимо «қиннингнинг қўлтига кирди», гўдақларнинг бошини сиқади. Ҳа пайларда ҳам баъзи одамлар раҳбарларга осон тугишарди.

Бозор иқтисодисетига утин дари бўлган бутунги ҳар кунимиз ҳаммаини ҳам узига яраша синовдан утказмоқда. Ҳа билимнинг, маҳорати ва тадбиркорлигини ишта солаётган педагогик жамоасини бу синовдан муваффақиятли утайти, деб айта олам. Бунга жамоавий фаолиятга, эришган натижаларига ва кулаган режаларига раам солган киши дарҳол аниглаб стади.

Мақтабимизда халқимизнинг мингта яқин фарзанди ўқимоқда. Уларга олтишдан ортиқ муаллимларимиз бутунги қуп талаби асосида сабоқ беришаётир. Илм даргоҳимиз туман марказидаги янгона рус-ўзбек синфлари елма-енг ўқийдиган аралаш мактаб ҳисобланади. Айни пайтда бу ерда ун беш миллат фарзандлари ахил ва тотув билим олдлашяпти.

ОЛИМЖОН ҲАЙИТ.

Янги йил байрамни Қорбобо, Қорқиз билан биргаликда арча атрофида шол-хуррамлик, завқ-шавқ билан тантана қилаётган бу ширинтой-качкинтойлар Юнусов туманидаги 33-болалар боғчасининг тарбияланувчилари.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

Янги таълим масканларида Ўғил болалар лицейи

АҚШнинг АКСЕЛС ташкилоти томонидан утказилган синовда Самарқанд шаҳридаги иқтидорли ўғил болалар лицейининг 12 нафари энг яхши қурстакчиларга эришганлиги учун Америка дорилфундуларига ўнша борибди.

Самарқанд давлат чет тиллар институти қошида ташкил этилган бу лицейда таълим-тарбия ишлари Англия мактабларида синовдан улшублар бўйича олиб бориладир. Ўқувчилар оник ва икти-

ҲАР БИР ҚУНИМИЗ СИНОВ

олиб, мактаб қошида сартарошхона ва оёқ кийимлари таъмирлайдиган этикдузлик устaxonаси очилди. Қиз болалар учун эса араби тил таълими шакли этик дузлик. Бу ишларни амалга ошириш учун бир оз қийинликлар ҳам бўлди. Лекин меҳнат таълими ўқитувчиси Мунаввар Усмоновнинг ташаббускорлиги ва сасий-ҳаракати тугайли хонадонлардан жун йиллиди, сотиб ҳам

инг сочини олиш турт сумдан ун сумтача борди. Англия ва Туркиянинг машур дорилфундуларидан келтириляпти. Даровеқ, дорилор тўлик инглиз ва турк тилларида олиб бори-

лади. 20 дан ортиқ фан қоналарини кўриб, баҳри-дилнинг очилди. Ҳама қоналар компьютер ва видеожиҳозлар билан таъминланган. Улар ўқувчиларнинг юқори совиёда билим олишлари учун хизмат қилмоқда. Шунингдек, лицейдаги 250 ўринли ошхона, 200 ўринли ётоқхона, 7 миңдан ортиқ китобга эга бўлган кутубхона, 10 дан ортиқ ҳар хил тугарақ хоналари ўқувчилар ихтирдидир. Айни пайтда 60 нафадан ортиқ педагогик жамоа ва тарбия-

чилик таълим-тарбия ишларида жон кўйдириб, меҳнат қилиб келмоқдалор. Математика фани ўқитувчиси Абдуназор Аҳоров, ўзбек тили мураббийси Баҳодир Худойбергенов, мисқашунос Эминжон Авазов, тарихчи Шероҳон Ҳошимов ўқувчиларини энг севимли мураббийларидандир.

Утган уқув йилини мактабдаги ўқувчиларинг 60-77 фоизи «4» ва «5» баҳоларида йуқулишди. Бу курастакнинг мустақамлаш ва янада яхшироқ натижаларини қўлга киритиш учун маъмур ўқув йилида ҳам бун билан ва маҳоратини ишта соламан.

Мурод МУҚИМОВ, Касби туманидаги 1-ўрта мактаб директори.

